

**POST GRADUATE CERTIFICATE IN BENGALI
HINDI TRANSLATION PROGRAMME
(PGCBHT)**

सत्रांत परीक्षा

जून, 2011

**एम.टी.टी.-003 : बांगला-हिन्दी के विभिन्न भाषिक
क्षेत्रों में अनुवाद**

समय : 3 घंटा

अधिकतम अंक : 100

नोट : सभी प्रश्नों के उत्तर देने हैं।

1. कथासाहित्य का अनुवाद करते समय अनुवादक को किन 20
कठिनाइयों का सामना करना पड़ता है?

अथवा

विज्ञापन के अनुवाद में आनेवाली कठिनाइयों एवं उनकी भाषा
संबंधी सतर्कता पर प्रकाश डालिए।

2. निम्नलिखित बांगला शब्दों के हिन्दी पर्याय लिखें : 5

आगाम, ट्जोर्बा, केटेपड़ा, बउमा, प्रात्याशिक, आवर्जना,
कर्मचारी, आचर्जातिक, लश्चीकान्नी, छुक्कि

3. निम्नलिखित हिंदी शब्दों के बांग्ला पर्याय लिखिए। 5

प्रवक्ता	बयान
मार्किन	हरी झंडी
वर्गीकृत विज्ञापन	पैमाना
विवाद	फिलहाल
तत्कालीन	मनमानी

4. नीचे दिए गए शब्दों में से किन्हीं पाँच शब्दों का बांग्ला और हिंदी में अर्थ बताइए और हिंदी और बांग्ला के वाक्यों में अलग-अलग प्रयोग कीजिए : 20

मंगलमय	घर
अंक	व्यवहार
भावना	अध्यक्ष
प्रतिष्ठा	व्यर्थ
संपर्क	चर्चा

5. निम्नलिखित में से किन्हीं चार का हिंदी में अनुवाद कीजिए : $4 \times 10 = 40$

(a)   योধपुर छाड़िये माइल दशेक परे एमनसब दृश्य
आरम्भ हयेहे येमन आमि एर आगे कथनो देखिनि।
योधपुरेर आशेपाशे अनेक पाहाड़ आছে, ये सब
पाहाड़ेर लालছे रঙेर पाथर दियेहि योधपुरेर केल्ला

তৈরী। কিন্তু কিছুক্ষণ থেকেই মনে হচ্ছে যেন পাহাড় ফুরিয়ে গেছে। তার বদলে আরম্ভ হয়েছে দিগন্ত অবধি গড়িয়ে যাওয়া চেউ খেলানো জমি। এই জমির কিছুটা ঘাস, কিছুটা লালচে মাটি, কিছুটা বালি আর কিছুটা কাঁকর। সাধারণ গাছপালাও ক্রমশঃ কর্ম গিয়ে তার বদলে চোখে পড়ছে বাবলা গাছ, আর নাম না জানা সব কাঁটা গাছ আর কাঁটা ঝোপ।

আর দেখছি বুনো উট। গরু ছাগলের মত উট চরে বেড়াচ্ছে যেখানে সেখানে। তার কোনোটার রং দুধ দেওয়া চায়ের মত। আর কোনোটা আবার ল্লাক কফির কাছাকাছি। একটা উটকে দেখলাম ওই শুকনো কাঁটা গাছই চিবিয়ে থাচ্ছে।

(b) পুঁচকে দুটো ছেলের এই অসমসাহসিকতা, বুদ্ধিমত্তা, আর সাঁতারপটুত্বে সারা শহরে হৈ হৈ পড়ে গেল। দু চারটে সাঁতার ল্লাব থেকে আমন্ত্রণ আসে মদনা-ট্যাঁপাকে সম্বর্ধনা দেবার জন্যে। আর যত কাগজের আফিস থেকে আসতে থাকে রিপোর্টার, ফটোগ্রাফার। নেওয়া হয় ‘সাক্ষাৎকার’।

কাগজে কাগজে সই সব ছবি। নানা পোজে। তবে ট্যাঁপাদের মতে, ওদের নিজেদের মনের মত পোজে তোলা ছবিটাই সেরা হয়েছে।

ওরা বলছিল, “আমরা কোনো পুরস্কার চাই না
স্যার, শুধু এইরকম একখানা ফটো কাগজে ছাপা হোক।”
সেই পোজ হচ্ছে খেলোয়াড়ের পোশাক পরা পাশাপাশি
দুই বন্ধু দাঁড়িয়ে, তাদের দুই-চারখানা হাতে, ওই দুজোড়া
বিখ্যাত ইঁট।

হৈ চৈ থামতে ট্যাঁপা একদিন বলল, “আচ্ছা
মদনা, তুই কি করে টের পেলি?”

মদনা অবহেলায় বলল, “যখনই দেখলাম, ইঁটের
গাদা থেকে হঠাতে চার খানা ইঁট খসিয়ে নিয়ে ওই আলিবুড়ো
ছইয়ের মধ্যে ঢুকে গেল তখনই সন্দেহ চেপে ধরল।
চোখ কান খাড়া রেখে বুঝে নিলাম, কী করল সেগুলোকে
নিয়ে। তক্কে তক্কে থেকে ছুরিখানা বাগালাম।”

“যার জন্য চিনির বস্তা ছাঁদা করে তি তি .....
কিন্তু ওরা যদি আমাদের জলে ফেলে না দিতরে মদনা?”

“যাতে দেয় তা করতাম। রাগিয়ে দিয়ে ফেলিয়ে
ছাড়তাম।”

“তোর সঙ্গে থাকার গুনে আমারও নামডাক
কাগজে ছবি ছাপা। আমি..... আমি তো কিছুই নারে।”

মদনা হেসে বলল, “তা নয়রে, দুজনের বুকের
বল। আমার ঠাকুমা বলে অ্যাকা, না ভ্যাকা। তাছাড়া
তুইতো বলছিলি ভাগ্যে থাকল কী না হয়। বলতে পারিস
এটা ঘটল তোর ভাগ্য।”

- (c) এ এক আজৰ পরিস্থিতি।
উত্তর, উত্তর-পশ্চিম ও মধ্য ভাৰত বৃষ্টি চেয়ে
আকাশেৱ দিকে তাকিয়ে। তাপমাত্ৰা উঠে গিয়েছে ৫০
ডিগ্ৰি সেলসিয়াসেৰ কাছাকাছি।
আবাৰ দেশেৱ দক্ষিণ-পশ্চিম অঞ্চল, দক্ষিণাঞ্চল
এবং উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চল তুমুল বৃষ্টিতে নাজেহাল। কোথাও
বা বন্যাৰ মতো পৰিস্থিতি সৃষ্টি হয়েছে। বৰ্ষা আসাৰ
আগেই সেখানে অতিবৃষ্টিতে মানুষ নাজেহাল।
আৱ এই বিপৰীত পৰিস্থিতিৰ একটা খিচুড়ি চলছে
পূৰ্ব ভাৰতে। কখনও বৃষ্টি হচ্ছে, কখনও আৰ্দ্রতা বেড়ে
গিয়ে বাঢ়ছে অস্থিতি।
বৰ্ষা আসাৰ মুখে ভাল বৃষ্টি হয় উত্তৰ পূৰ্ব ভাৰতে।
এবাৰ সেখানে অন্যান্য বছৰেৱ তুলনায় অনেক বেশী
বৃষ্টি হচ্ছে। ভাল বৃষ্টি হচ্ছে তামিলনাড়ু, অন্ধ্ৰপ্ৰদেশ এবং
ওডিষা উপকূলে। তাৰ মূলে বঙ্গোপসাগৱেৱ ঘূৰ্ণিঝৰ
লায়লা। শক্তি কমিয়ে সমুদ্ৰপথে সে পাড়ি দিয়েছে
মায়নামাবেৱ দিকে। যাওয়াৰ পথে সে ভাসাচ্ছে উত্তৰ-
পূৰ্বাঞ্চলেৱ রাজ্যগুলিকে। লায়লাৰ জন্যই বৃষ্টি হচ্ছে
উত্তৰবঙ্গে। প্ৰাক বৰ্ষাৰ বৃষ্টি শুৰু হয়েছে কেৱলেও।

(d) মাটিৰ নীচেৱ জল ধৰে রাখাৰ জন্য দ্বাৰকেশ্বৰ
নদে, আড়াআড়ি ভাৰে বালি খোঁড়াৰ কাজ কৱাচ্ছে বাঁকুড়া
পুৰসভা ও জনস্বাস্থ্য কাৰিগৱিৰ দফতৱ। রবিবাৰ সকালে
সেৱকমই জলভৰ্তি গভীৰ গৰ্তে ডুবে গেল এক স্কুল ছাত্ৰ।
তাৰ নাম দেবু গৱাই (১১)। বাড়ি বাঁকুড়া শহৱেৱ ২৩

নম্বর ওয়ার্ডের বিবেকানন্দ পল্লির মালো পাড়ায়। এক বছর আগেই দ্বারকেশ্বর নদের বালিতে খোঁড়া গর্তে স্নান করতে নেমে ভূবে মৃত্যু হয়েছিল তিন কিশোরের। বাঁকুড়ার বিদায়ী পুরপ্রধান বলেন ‘‘ঘটনাটি দুঃখজনক। তবে তা নিছকই দুর্ঘটনা। মৃতের পরিবারকে আর্থিক ক্ষতিপূরণ দেওয়ার কথা ভাবা হচ্ছে।’’

দেবুর বাবা পেশায় রিকশাচালক, মা বিড়ি বাঁধার কাজ করেন। ছানীয় সরমাসুন্দরী পাল স্মৃতি বিদ্যাপীঠের ষষ্ঠ শ্রেণীর ছাত্র দেবুর দুই বোন। এদিন সকালে তার বাবা মা কাজে বেরিয়েছিলেন। দিদিমা বাড়িতে ছিলেন। তিনি বলেন ‘ও যে কেন গর্তে নেমেছিল তা বুঝতে পারছিনা।’

(e)

টেঙ্গার

রবীন্দ্রভারতী বিশ্ববিদ্যালয়

৫৬ এ.বি.টি. রোড, কোল-৫০

টেঙ্গার বিজ্ঞপ্তি নং

ব্যবস্থাপনা/৩০১৫/২০১০ তাৎ ২১.৫.২০১০

রবীন্দ্রভারতী বিশ্ববিদ্যালয়ের মরকতকুঞ্জ প্রাঙ্গনে ৪ (চার) টি ক্যান্টিন ১ (এক) বছরের জন্য চুক্তির ভিত্তিতে চালানোর জন্য দরপত্র আহ্বান করা হচ্ছে। কেবলমাত্র বিশ্ববিদ্যালয় নির্দিষ্ট দরপত্রেই আবেদন করতে হবে। বিস্তারিত বিবরণের জন্য বিশ্ববিদ্যালয় নোটিশ বোর্ড দেখুন। দরপত্র জমাদেওয়ার শেষ তারিখ ৭/৬/২০১০.

কর্মসচিব

6. निम्नलिखित में से किसी एक का बांग्ला में अनुवाद कीजिए : 10

(a) नयी दिल्ली : वाणिज्य और उद्योग मंत्रालय ने रक्षा उत्पादन क्षेत्र में विदेशी कंपनियों के लिए हिस्सेदारी की सीमा 26 प्रतिशत से बढ़ाकर 74 प्रतिशत करने का प्रस्ताव किया है। मंत्रालय का कहना है कि देश की रक्षा सेवाओं के उपकरणों की आवश्यकता को देखते हुए ऐसा करना जरूरी हो गया है। मंत्रालय के औद्योगिक नीति एवं संबद्धन विभाग ने सोमवार को एक परिचर्चा पत्र के माध्यम से इस आशय का प्रस्ताव रखते हुए सभी संबद्ध पक्षों से इस पर 31 जुलाई तक अपनी राय देने को कहा है।

विभाग का प्रस्ताव है कि विदेशी कंपनियों को परियोजनाओं में खुली प्रतिस्पर्द्धा के आधार पर प्रवेश दिया जाएगा और इसके लिए उन्हें अपनी तकनीकी क्षमता दर्शाने के लिए प्रस्ताव के अनुरोध पत्र की प्रक्रिया में भी भाग लेना जरूरी होगा। विदेशी कंपनियों पर माल खरीदने की कोई जिम्मेदारी नहीं डाली जाएगी।

(b) मंगलोर : मंगलोर में शनिवार सुबह दुर्घटनाग्रस्त हुए एअर इंडिया एक्सप्रेस विमान के मलबे से जाँच अधिकारियों ने 'ब्लैक बॉक्स' और कॉकपिट बॉइस रिकार्डर बरामद कर लिया है। इस दुर्घटना में 158 लोग

मारे गये और आठ अन्य बचकर बाहर आ गये थे। नागरिक उड्डयन मंत्रालय के शीर्ष अधिकारियों ने कहा कि डिजिटल फ्लाइट डाटा रिकार्डर या ब्लैक बाक्स को रविवार को बरामद कर लिया गया है। यह विमान शनिवार को अपने रन वे से आगे जाकर गहरी खाई में गिर गया था जिसके बाद उसमें आग लग गयी थी। गत एक दशक के सबसे खतरनाक विमान हादसे की जाँच कर रहा दल मलबे को छानता रहा ताकि नागरिक उड्डयन महानिर्देशालय द्वारा की जा रही जाँच के लिए जरूरी सभी सामग्री बरामद की जा सकें।
